National Library of Israel

Doar Hayom - דאר היום, 04.12.1924, page 3

פסק־הדין במשפט „דאר־היום"

5 לי"מ לה' בן־אב"י ו־25 לה' קרניאל

היום בצהרים הוזמנו ה' איתמר בן־אב"י, עורכו האחראי של „דאר־היום" וה' קרניאל (עומות), לבית המשפט המחוזי, באזני והוקרא לפניהם פסק־הדין הבא:

„איתמר בן־אב"י ויהושע קרניאל נאשמים: הראשון בתור עורך והשני כסגן־סופר, שפרסמו בעתון „דאר־היום" מט"ו בחדש אוגוסט 1924 — מאמר המכיל לשון העלבה נגד ישוע הנוצרי, המוכר ע"י הנוצרים בבן־אלהים וכנביא ע"י המושלמים. ודבר זה הוא בנגוד לסעיף 55 של החק הפלילי העותמני ולסעיפים י"א וט"ו של חוק העתונות העותמנית.

הסעיף המיוחד שהוא נושא התלונה נכתב בעברית ותרגומו האנגלי של בית־הדין הוא: „אלהים חיים — [illegible] ישוע בטח מה המקבה שאהעלבני?! אי — היתה התשובה במגיד־ידי — גם כאן קרה פעם מעשה אשר כזה, מעשה בחרס הנשבר — נזעק האיש החסיד: — זה שלך היה ממזר, אבל שלי היה בן חקי מאב ואם". (ספח זה הוא התרגום המדויק מלה במלה [illegible] האנגלי של בית־הדין — המערכת)

הנאשמים מודים בפרסום גם אין שניהם מכחישים שהנם האחד העורך האחראי של העתון והשני כותב המאמר או הירכתו.

שני הסעיפים, בהאשמה שעלינו לדון בהם הם סעיף 55 (המתוקן) של חק הפלילי העותמני והפסקה הט"ו של חק העתונות העותמני.

הראשון מתלים כי „כל הנועז להשתמש בלשון העלבה בפומבי נגד הנביאים — אם (הדבר יוכח דינו למאסר וכו')". ובפסקה ט"ו קוראים כדלקמן: אם פורסם מאמר מעליב או מחרף נגד עדה או דת המוכרות ברחבי האחוזות העותמניות או אם בכלל פורסם איזה דבר העלול לעורר פרוד־דעות ואיבה בין הקהלות העותמניות וכו'".

בנוגע לסעיף 55 של החק הפלילי העותמני — דעתנו היא שהסעיף הזה איננו מתאים להענין הנדון, ועל כן צריכים שני הנאשמים להיות משוחררים מן העונש הנכלל בהאשמה הזאת.

ד"ר שמטרלינג, שהוא באיכה כותב המאמר, טען כי התרגום המונח לפני בית־הדין איננו נכון, היות והפסוק האחרון של המאמר הוא:

„מה שאליו אתה מתכוין היה לא־חקי, אבל בני היה חקי מאב ואם".

ד"ר שמטרלינג לא הביא ראיות מומחים לכך. אבל אם בית־הדין יקבל תרגום זה, דעתנו היא שאין כל הבדל בין התרגום הזה ובין התרגום המונח לפני בית־הדין. ואם נשתמש בבטוי „ממזר" או „בן לא־חקי" — אין זה משנה את המובן. ד"ר שמטרלינג טען ג"כ שהמאמר הנדון איננו מתיחס לישוע הנוצרי, ושלכותב לא היתה כל כונה לעשות זאת. אולם לא חשוב מה היתה כונת הסופר. השאלה שבית־הדין היה צריך להחליט עליה היתה: „מהו המובן שיסיקו ממלים כאלו סתם קוראים שקראון או שמעון?"

בקחתנו את המאמר בכללותו, השגתנו היא שסתם אנשים הקוראים את המאמר הזה לתומם, לא היו מסופקים שהפסוק האחרון מתיחס לישוע הנוצרי.

והנה, מהו הרשם שיכול פסוק שכזה לעשות על עדה המאמינה שישוע הנוצרי הוא המושיע ובן־אלהים, כשפסוק כזה מתיחס לבן־אלהים באל־ממזר או כלבן לא־חוקי? האם פסוק כזה, יש בו כדי לעורר פרוד־דעות ואיבה בין העדות העותמניות והיכול להחשב כמאמר מעליב או מחרף כלפי עדה או דת המוכרות ברחבי האחוזות העותמניות?

האדון הורס ב. סמואל סניגורו של איתמר בן־אב"י, טען באריכות רבה כי המאמר הנדון אינו יכול להחשב כמאמר מעליב או מחרף נגד קהלה או דת שבגבולות האחוזות העותמניות, ואינו עלול גם להביא לידי הפרת־השלום. הנוסח הערבי של חק־העתונות אומר: דת הידועה באחוזות העותמניות — ולכן אין לנו להתחשב עם העובדה אם הקהלה הנזכרת הוכרה ע"י הממשלה העותמנית הקודמת, ושכפי טענת האדון סמואל צריכה היא להיות [illegible] שאלונו להתחשב אתה קודם כל. דעתנו היא ג"כ כי און־דבר העלול לעורר פרוד־דעות ואיבה [illegible] לידי הפרת השלום — כחרפות נגד אמונות דתיות של חק ידוע של הקהלה, וביחוד, כך הוא הדבר בא"י, שהיא ערש אמונות דתיות מרובות [illegible] חבריהן מלאים קנאת איש לרעהו באופן טבעי ושרגשותיהם נעלבים על נקלה. מחוץ להשקפה זו האמונות הדתיות של איזה חלק שהוא מהקהלה הנה ראויות להיות לנושא של הגנה מתאימה בפני העלבה לכל; הפחות כשמם הטוב של אנשים נחשבים ואשר החק דואג להם בכל חמר.

התביעה לא הביאה מצדה שום ראיה מה היה הרשם של המאמר הזה על האיש הרגיל, ולכן עלינו להחליט אנו דרושם היה הדבר יכול לעשות.

האדון סמואל הציג שנים משלשת המעידים הלא־יהודים של העתון בתור עדים. שניהם נוצרים שטוענים שהמאמר היה מכוון נגד אמונתם. הראשון כמו עליון בכנסת סן־ג'ורג' בירושלם ומלומד עברי ידוע היטב, ולפי דבריו עצמו אדם הנכון להגן על דת הנוצרית לא פחות מפי שהוא — הצהיר שהמעשה התיחס לישוע הנוצרי, אלא שלא עשה עליו רשם כמוים ולא הרעין כיצד יכול העורך להיות בלתי־זהיר לפרסם מעשה מסופק שכזה: במובן היות שרגשותיו בתור נוצרי לא נעלבו ע"י המעשה אפס אין הוא יכול להגיד אנות השם יכול העבר לעורר אצל מאמין נוצרי פשוט. העד השני שהוא מנהל בית המוחש האפריקני לעתיקות, הצהיר: „אנכי לא התיחסתי למאמר ברצינות מיוחדה בשל הערכתי הנמוכה על הדברים המובאים בעמודות האלו, ואולם אנשים אחרים היו בטח רואים בזה לעג לאמונה הנוצרית".

אלה הם שני העדים היחידים עפני בית־הדין, שיכלו להגיד לנו איזה רשם עשה עליהם המאמר, שניהם הנם מלומדים מפורסמים ואנשים רחבי־הדעת שרגשותיהם הדתיים, הנה לדעתנו, צריכים להעלב לא פחות מרגשות התושבים הבינונים של הארץ הזאת.

[illegible] המאמר, שהוא הנושא לתביעה, עסק בנושא קדוש בקלות־דעת שיש בה משום עלבון והתול כלפי עדה־דתית המוכרת בגבולות האחוזות העותמניות. ושעל כן, עלולה היא לעורר פרוד־דעות ואיבה, להביא לידי הפרת שלום הצבור.

בית־הדין מוצא על כן ששני הנאשמים אשמים עפ"י הסעיפים י"א וט"ו של חק העתונות העותמני.

עורך עתון הוא עפ"י החק אחראי לכל הנדפס בעתונו. [illegible] של אשמה. אין הוא יכול להשתמט מאחריות ע"י הוכחה שלא ידע מאומה מהמאמר הבלתי־רצוי או שנעדר ממקומו. עם כל זאת, דעתנו היא שאם עורך הוא בסבת העדרו מהארץ, אין בידו לפקח על עתונו או אין הוא יודע למעשה מהתכן לפני התפרסמו, יש [illegible] שבית־הדין חייב לעיין בהן ברצינות בהתוו את פסק־דינו. צריכים אנחנו כמובן, לשום אל לב, שנדפסה התנצלות בעתון ההוא. בהתחשבנו עם כל הסבות הללו החליט בית־הדין להעניש את הנאשם הראשון בחמש לירות מצריות או בעשרים וחמשה יום מאסר (החלק השני של העונש הזה לא הוברר ע"י השופט בבית־הדין ונוסף בכתב בנוסח שנמסר לנו לפרסום — המערכת).

אין אנו [illegible] לכותב המאמר. המאמר נכתב ע"י חבר דת אחת המעליב אמונת [illegible] מוצאים כי הוא נכתב בטעם הכי גרוע. ואעפ"י שבמדינות ארופיות לא היו [illegible] ערך גדול לכך, דעתנו היא שתכונת המאמר יכולה היתה בנקל [illegible] במדינה כארץ־ישראל. שעל כן הננו מענישים את הנאשם השני ב־25 לי"מ או למאה ועשרים וחמשה יום מאסר.

שני הנאשמים צריכים לשלם את הוצאות המשפט.

המשפט הוא החלטי ובנוכחות.

נתן בירושלם, ברביעי לחדש דצמבר 1924.

(החתום) הנשיא: פרנסים ה. בקר